

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2015-02-23 Nr. 4R- 485-(1.14)

DĖL LIETUVOS ATSTOVO PASKYRIMO Į TARPTAUTINĮ HAGOS TEISĖJŲ TINKLĄ

Nacionalinė teismų administracija yra gavusi Vaiko teisių apsaugos kontrolierės įstaigos raštą, kuriame šios įstaigos vadovė E. Žiobienė prašo inicijuoti Lietuvos atstovo paskyrimą į specializuotoms šeimos byloms skirtą Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą.

Tarptautinis Hagos teisėjų tinklas buvo įkurtas siekiant paskatinti tiesioginį teisėjų bendravimą ir bendradarbiavimą tarptautiniame lygmenyje, prisidedant prie efektyvaus 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų bei 1996 m. Hagos konvencijos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (toliau – Hagos konvencijos) įgyvendinimo užtikrinimo. Šiuo metu tinklas vienija daugiau nei 100 teisėjų iš 71 pasaulio valstybės.

Tarptautinio Hagos teisėjų tinklo nariai atlieka šias pagrindines funkcijas:

1. Bendrasis bendradarbiavimas (pagrindinės funkcijos):
 - Informacijos, susijusios su minėtų Hagos konvencijų įgyvendinimu nacionalinėje teisėje, sklaida nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu;
 - Tarptautinio Hagos teisėjų tinklo teikiamos informacijos sklaida nacionaliniame lygmenyje;
 - Seminarų, susijusių su vaiko teisių apsaugos aspektais inicijavimas ir dalyvavimas tokiuose seminaruose;
 - Nacionalinių ir užsienio teisėjų konsultavimas Hagos konvencijų įgyvendinimo nacionalinėje teisėje klausimais;
 - Nacionalinių teismų praktikos, susijusios su vaiko teisių apsaugos aspektais, apibendrinimas ir pateikimas skelbti tarptautinėje informacijos apie vaikų grobimo atvejus duomenų bazėje (INCADAT).
2. Tiesioginis bendradarbiavimas konkrečiose bylose (pagrindinės funkcijos):
 - Informacijos teikimas konkrečiose, su vaiko teisių apsaugos aspektais, susijusiose bylose (ypač vaikų grobimo atvejais, kai vaiko kilmės valstybės teisėjas gali suteikti trūkstamos informacijos);
 - Informacijos apie vaiko globos teises, bendravimo teises, galimas priemones, siekiant pranešti (pateikti kaltinimus) apie smurtą šeimos aplinkoje, teikimas.

Pažymėtina, kad Lietuva yra prisijungusi prie Hagos konvencijų, tačiau teisėjo atstovauti Lietuvai šiame tarptautiniame tinkle nėra paskyrusi.

Atsižvelgiant į Specialiosios komisijos dėl praktinio 1980 m ir 1996 m. Hagos konvencijų veikimo rekomendaciją, kuria visos valstybės yra raginamos paskirti nacionalinį atstovą į šį tinklą bei vykdant Teisėjų tarybos pirmininko E. Laužiko pavedimą, galimų Lietuvos kandidatų paskyrimo klausimas buvo derinamas su Teisėjų tarybos Tarptautinių ryšių bei Mokymų komitetais. Minėto komiteto atstovai siūlo Teisėjų tarybai svarstyti šių teisėjų kandidatūras:

- **Janina Stripeikienė** – Lietuvos Aukščiausiojo teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja;
- **Gediminas Sagatys** – Lietuvos Aukščiausiojo teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad valstybės, Europos Sąjungos narės, kurios turi paskirtus teisėjus į Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, bet nepaskyrusios teisėjo į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą, yra kviečiamos apsvarstyti to paties teisėjo galimą skyrimą į Hagos tinklą. Primename, kad į Europos teisminį tinklą Teisėjų tarybos nutarimu yra paskirta Aukščiausiojo teismo teisėja D. Vasarienė, o to paties teismo teisėja J. Stripeikienė šiame tinkle paskirta bendradarbiauti su kitų valstybių teisėjais tarptautinės šeimos teisės klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome Teisėjų tarybos apsvarsčius aukščiau minėtų teisėjų kandidatūras, paskirti Lietuvos atstovą į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą. Teisėjų tarybai paskyrus teisėją į šį tinklą, Nacionalinė teismų administracija apie tai informuos Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, kuri yra Centrinė institucija 1980 m. Hagos konvencijoje dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų nustatytoms funkcijoms atlikti, bei centrinė įstaiga 1996 m. Hagos konvencijoje dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje numatytoms funkcijoms atlikti.

PRIDEDAMA.

1. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Lietuvos atstovo paskyrimo į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą“ projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2015 m. sausio 28 d. rašto Nr.(1.19-2015)2-121 „Dėl teisėjo paskyrimo į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą“, kopija, 2 lapai.

Direktorė

Reda Molienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA

Teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2015-01-28 Nr. (1.19.-2015)2-121

Nacionalinei teismų administracijai
El. p. info@teismai.lt

DĖL TEISĖJO PASKYRIMO Į TARPTAUTINĮ HAGOS TEISĖJŲ TINKLĄ

Didėjanti migracija, globalizacijos procesai nuolatos valstybėms padiktuoja naujus iššūkius, kurie neišvengiamai susiję ir su tarptautine vaiko teisių apsauga. Prisijungimas prie Tarptautinės Hagos privatinės teisės konferencijos konvencijų, skirtų tarptautinei vaiko teisių apsaugai, ir jų ratifikavimas reikalauja ir tolesnių valstybės veiksmų, siekiant veiksmingo konvencijų taikymo ir svarbiausia geriausių kiekvieno vaiko interesų užtikrinimo.

Tarptautinio Hagos teisėjų tinklo, specializuoto šeimos byloms, sukūrimas pirmą kartą buvo pasiūlytas dar 1998 teisėjų seminare dėl tarptautinės vaikų apsaugos. Tinklo sukūrimu ir vystymu buvo tikimasi palengvinti bendravimą ir bendradarbiavimą tarp teisėjų tarptautiniame lygmenyje ir padėti užtikrinti efektyvų 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų veikimą. Kaip pažymima atskirose rekomendacijose dėl šio teisėjų tinklo vystymo, praėjus daugiau nei 15 metų, šiandien pripažįstama, kad yra daugybė tarptautinių instrumentų, tiek regioninių, tiek daugiašalių, kurių taikymui teisėjų bendravimas gali vaidinti svarbų vaidmenį, išeinant ir už 1980 m. minėtos Hagos konvencijos taikymo ribų (kaip pavyzdžiui, taikant 1996 m. Hagos konvenciją dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje).

Specialioji komisija dėl praktinio 1980 m. ir 1996 m. Hagos konvencijų veikimo visose rekomendacijose dėl šio teisėjų tinklo vystymo ir bendrųjų principų teisėjų bendravimui pabrėžia tiesioginio teisėjų bendradarbiavimo svarbą tarptautinėje vaiko teisių apsaugoje ir tarptautinio vaikų grobimo atvejais (*past.* civiliniais aspektais). Valstybės, kurios nėra paskyrusios teisėjo į šį tinklą stipriai raginamos tai padaryti.¹

Kaip pažymima įvairiose rekomendacijose, Tarptautinio Hagos teisėjų tinklo nario vaidmuo – būti tas saitas tarp jo (jos) kolegų nacionaliniame lygmenyje ir kitų tinklo narių tarptautiniu lygiu. Tinklo nariai atlieka dvi pagrindines bendravimo funkcijas. Pirmiausia, tai yra bendroji bendradarbiavimo ir bendravimo funkcija (ne individualiu atveju). Pastaroji funkcija apima Tarptautinio Hagos tinklo ar Nuolatinio biuro informacijos sklaidą tarp jo (jos) kolegų. Tai gali apimti ir dalyvavimą tarptautiniuose teisėjų seminaruose. Antroji bendradarbiavimo funkcija

¹ Emerging Guidance regarding the development of the International Hague Network of Judges and General Principles for Judicial Communications, including commonly accepted safeguard for Direct Judicial Communications in specific cases, within the context of the International Hague Network of Judges. Hague Conference on Private International Law, 2013.

– tiesioginis teisėjų bendravimas ir bendradarbiavimas specifiniais individualiais atvejais, kai pagrindinis tokio bendradarbiavimo tikslas – kreipimasis dėl trūkstamos informacijos, kurią vaiko kilmės valstybės teisėjas gali turėti. Šiuo aspektu galima išskirti, kad tinklo nariai gali būti įtraukti palengvinant greitą ir saugų vaiko grąžinimą, įskaitant nustatymą skubių ir/ar laikinų apsaugos priemonių, teikimą informacijos apie globos teises ar bendravimo teises, ar galimas priemones, siekiant pranešti (pateikti kaltinimus) apie smurtą ir prievartą šeimos aplinkoje. Toks bendradarbiavimas dažniausiai leidžia žymiai sutaupyti laiką ir geriau panaudoti turimus resursus išimtinai dėl vaiko geriausių interesų.

Valstybė, Europos Sąjungos narė, kurios turi specializuotą teisėją, paskirtą į Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, bet nepaskyrusios teisėjo į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą, yra kviečiamos apsvarstyti to paties (ar tų pačių) teisėjo (-jų) galimą skyrimą į Hagos tinklą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, svarbu pažymėti, kad, nors Lietuva yra prisijungusi prie pagrindinių Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos konvencijų, skirtų tarptautinei vaiko teisių apsaugai, iki šiol nėra paskyrusi savo teisėjo į minėtą tinklą. Manytina, jog, įvertinant tinklo nario vaidmenį, tokia situacija iš esmės sudaro prielaidas susilpninti tarptautinių instrumentų veikimą, ir tokiu būdu neleidžia pasiekti pačių tarptautinių dokumentų deklaruojamų tikslų – geriausių vaiko interesų užtikrinimo.

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos ir kitų atsakingų, tiesiogiai tarptautinėje vaiko teisių apsaugoje veikiančių institucijų, praktika patvirtina, jog susijusių tarptautinių instrumentų taikymas ir bendradarbiavimo poreikis išlieka ne tik aktualus, tačiau ir nuolatos didėja. Atsižvelgdama į tai, vaiko teisių apsaugos kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo 2 straipsniu, 11 straipsnio 1 punktu, 15 straipsnio 1 dalimi, prašo pagal kompetenciją išnagrinėti klausimą ir kartu su kompetentingomis institucijomis inicijuoti klausimo sprendimą. Apie priimtus sprendimus prašome informuoti vaiko teisių apsaugos kontrolierę.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

E. Žiobienė

Edita Žiobienė

TEISĖJŲ TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS ATSTOVO PASKYRIMO Į TARPTAUTINĮ
HAGOS TEISĖJŲ TINKLĄ**

201 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu,
Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Paskirti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėją.....
..... į Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą.
2. Kreiptis į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją su
prašymu apie paskirtą atstovą informuoti Tarptautinį Hagos teisėjų tinklą.

Pirmininkas

Sekretorius